

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ รวมทั้งมุ่งเน้นที่จะพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นฐานสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถทางวิชาการตลอดจนการพัฒนาและถ่ายทอด เทคโนโลยีระดับสูงให้กับประเทศ ซึ่งในระหว่างที่ผ่านมามาสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในประเทศไทยได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับบ้านเมือง และเป็นสถาบันหลักที่มีบทบาทในการชี้นำสังคมมาโดยตลอด สังคมทั่วไปได้ให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับสถาบันอุดมศึกษาว่าเป็นสถาบันหลักของประเทศที่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ สามารถพึ่งพาได้ เมื่อมีปัญหาต้องแก้ด้วยวิชาการและปัญญา ความคาดหวังของสังคมและความรับผิดชอบในการกิจที่มีอยู่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างครบถ้วน และรักษาความเชื่อมั่นศรัทธาของสังคมให้คงอยู่ตลอดไป

จากภารกิจที่มีต่อการพัฒนาประเทศและสังคมดังกล่าว ประกอบกับสังคมในปัจจุบัน มุ่งเน้นมาตรฐาน คุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยและสถาบัน อุดมศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัยทุกแห่งจึงต้องเร่งรัดจัดและดำเนินการใน ทุกรูปแบบที่จะทำให้การศึกษาในความรับผิดชอบของตนดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ และเพื่อให้ สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้ทราบถึงนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 (ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541, หน้า 1)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีปณิธานที่มุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ จึงเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยต้องมีและดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อ เสริมสร้างมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ อันจะเป็นการสร้างความมั่นใจในผลผลิตทางวิชาการแก่สังคม จึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขึ้น โดยเน้นการให้เสรีภาพทางวิชาการแก่คณะ ภาควิชา สถาบัน สำนัก ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของหน่วยงานตามพัฒนาการความ

เชี่ยวชาญและภารกิจ และให้มีความพร้อมสำหรับการ ตรวจสอบและประเมิน โดยบุคลากรหรือ หน่วยงานภายในองค์กร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหน่วยงานให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ สังคม และเศรษฐกิจของประเทศและประชาคมโลก ตลอดจนพร้อม สำหรับการตรวจสอบและประเมิน โดยหน่วยงานภายนอกองค์กร และได้กำหนดนโยบายและแนว ปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนิน การด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้ประกาศใช้ นโยบาย ดังกล่าวเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2541 (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543, หน้า 5)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีกทั้งได้เข้าร่วมในโครงการนำร่องของทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษา และพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาตั้งแต่เดือนกันยายน 2541 และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็น ลำดับ ซึ่งการดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพจะประสบผลสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับ อาศัยความมุ่งมั่น ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับและทุกคนโดยทั่วถึงกัน

การรับรู้เป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมในเรื่องต่าง ๆ และบุคคลมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามความคิดหรือการรับรู้ในเรื่องนั้น ๆ (สถิต วงศ์สวรรค์, 2529, หน้า 207) การรับรู้ที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งของการเรียนรู้ การที่คนเราจะมี ความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีนั้นจะต้องเริ่มจากการรับรู้ที่ดีเสียก่อน (กันยา สุวรรณแสง, 2540, หน้า 150) ดังนั้นการรับรู้ที่ถูกต้องจึงมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามการรับรู้ในเรื่องนั้น ๆ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการสังกัดในหน่วยงานของคณะพยาบาลศาสตร์ จึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาถึงการรับรู้ประ โยชน์และอุปสรรคของข้าราชการที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางในการส่งเสริมบุคลากร ให้มีความเข้าใจการประกันคุณภาพการศึกษาให้ถูกต้องชัดเจน ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคในการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ข้าราชการสาย ก. สาย ข. และสาย ค. ในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวนทั้งสิ้น 164 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาครอบคลุมความคิดเห็นของข้าราชการคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในเรื่องการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคในการประกันคุณภาพการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้ โดยมีเกณฑ์ในการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าจะได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

การรับรู้ประโยชน์ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การรับรู้อุปสรรค หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้าราชการ หมายถึง ข้าราชการสาย ก. สาย ข. และสาย ค. ในสังกัดของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ข้าราชการในสังกัดได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาในทิศทางที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบถึงการรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการในสังกัด และเป็นแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น